

Jordbruksverket

miljobedomning.cap@jordbruksverket.se

Yttrande över - Miljökonsekvensbeskrivningen av Jordbruksverket förslag av åtgärder i CAP 2021–2027

Sveriges Jordägareförbund (härefter Förbundet) har givits möjligheten att lämna synpunkter över miljökonsekvensbeskrivningen av Jordbruksverkets förslag till stöd och ersättningar i den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken från 2023.

Förbundet önskar framföra följande ståndpunkter:

- Det finns stöd i miljökonsekvensbeskrivningen för att införa fler eco-schemes åtgärder än de som föreslås av Jordbruksverket.
- Beskrivningen har i alltför hög utsträckning fokuserat på att återspegla åtgärders negativa påverkan. Balansen mellan positiv och negativ påverkan behöver återspeglas i högre grad.
- Positivt att mäta åtgärdernas påverkan mot de nationella miljömålen, men samtliga miljömål bör omfattas i bedömningen.
- Redovisningen av åtgärdernas påverkan mot olika målområdena är inte konsekvent och jämförbar. Den behöver därför ses över.
- Som nollalternativ är dagens program som utgångspunkt till föreslagna åtgärder är det mest lämpliga, dock är det viktigt att justera för de grundläggande förändringar som råder mellan programperioderna.
- Förbundet anser att det bör adderas en konkurrenskraftsbedömning till den strategiska miljöbedömningen.
- Vikten av nivån på ekonomiska ersättningar för åtgärder bör i högre grad lyftas fram som ett incitament som kan bidra till god måluppfyllnad och hög miljönytta.
- Det saknas en bedömning och ett resonemang av föreslagna åtgärders regionala effekter.

Generella synpunkter

Lantbruket och dess markanvändning kommer alltid att ha en påverkan på miljö- och klimat. Det är viktigt att denna påverkan i landskapet ses som en helhet och att produktionens bidrag till positiva klimat- och miljövärden adderas i värderingarna generellt.

Miljöbedömningens struktur

Förbundet upplever att bedömningarna av åtgärders påverkan på eller bidrag till olika målområdens uppfyllnad varierar. Tanken med så kallade strategiska miljöbedömningar är att de, till skillnad från specifika miljöbedömningar, ska vara just "strategiska" och inte specifika.

I vissa fall värderas åtgärden eller stödets bidrag med hög detaljgrad till tex, ett specifikt målområde inom livsmedelsstrategin och i andra fall mer övergripande påverkan mot ett miljömål.

Val av nollalternativ

Förbundet anser att det mest lämpliga nollalternativet är att värdera/jämföra de föreslagna åtgärdernas effekt är att utgå från dagens program. Det är dock viktigt att justera för de grundläggande förändringar som råder mellan programperioderna. Främst en omfattande förändring med införandet av eco-schemes samt att kommande programperiod kommer genomföras med en lägre budget.

Avvägningarna måste dessutom ske i balans med livsmedelsproduktionens alla målsättningar där detaljer i en hållbar produktion av livsmedel ska vägas mot förbättrad lönsamhet och konkurrenskraft i en ökande produktion i enlighet med nationella livsmedelsstrategin.

Även i nollalternativet anser vi att den negativa miljö- och klimateffekten som kan uppkomma, som en följd av åtgärder med låg uppfyllnadsgrad, bör adderas. Det kan tex handla om åtgärder som är för komplexa eller saknar ekonomiska incitament och därmed minskar produktionen av enskilda råvaror vilket i sin tur kan leda till en ökad import eller ökat användande av mindre hållbara produkter.

Konkurrenskraftsbedömning av åtgärder

Förbundet anser att det bör adderas en konkurrenskraftsbedömning till den strategiska miljöbedömningen. En bedömning av hur föreslagna åtgärder bidrar till en nationell produktion av livsmedel.

Att endast bedöma hur en specifik, enskild åtgärd bidrar till nationella miljömål och inte till lantbrukets lönsamhet kan riskera att utelämnar viktiga negativa miljö- och klimateffekter. En minskad nationell produktion kan leda till ökad import och därmed en ökad negativ belastning på miljö- och klimat. Den typen av bedömning bör ingå.

Ersättningsnivåer viktigt incitament för att nå målen

Det är positivt att det i miljökonsekvensbeskrivningen framgår att lönsamma ekonomiska incitament i ersättningar och stöd kan spela en viktig roll för att attrahera lantbruket till genomförande av åtgärder.

Ersättningsnivåerna bör därför i högre grad ses över i det fortsatta arbetet med utformandet av åtgärder och stöd i kommande programperiod. Andra länder i Europa ersätter lantbrukarna för mer än en ren kostnadsersättning och det bör även Sverige göra. Särskilt avseende ersättningar för ett-åriga miljöåtgärder, s.k. eco-schemes, är ett ekonomiskt lönsamt incitament grunden till hög måluppfyllnad.

Stöd för större valmöjlighet av åtgärder som eco-scheme

Till kommande programperiod kommer ett-åriga miljöersättningar införas, s.k. eco-schemes. och finansieras med ca 20% av inkomststödet i P1, ca 1,4 miljarder årligen.

Jordbruksverkets förslag för dessa miljöåtgärder är i huvudsak flytt av befintliga åtgärder som idag ligger i P2. Vissa av dessa åtgärder kan säkert vara lämpade och aktuella som eco-schemes. Dock är förbundet starkt kritiskt till att omvandla de två befintliga stöden för ekologisk produktion till en eco-scheme. Detta av tre primära skäl,

- dels kommer stödet omfatta ca 2/3 av den totala budgeten för eco-schemes och begränsar därmed möjligheten att införa fler åtgärder,
- dels för att ekologisk produktion inte är en produktionsform som är möjlig att tillämpa för alla lantbrukare utifrån ett lönsamhetsperspektiv,
- samt att åtgärden kommer att vara ett stöd riktat mot en specifik produktionsgren vilket kan bidra till en ojämn konkurrenskraft mellan produktionsmetoder. Det är särskilt viktigt att inte delar av inkomststödet i P1 bidrar till den typen av obalans. Därför bör det mest lämpliga vara att ha kvar stöden till ekologisk produktion i P2 och därmed frigöra budgetutrymme för eco-schemes till fler åtgärder, än Jordbruksverkets förslag, som främjar fler lantbrukare med olika produktionsinriktningar i hela landet.

Förbundets bedömning av miljökonsekvensbeskrivningen är att det i flera delar framgår att det är viktigt att åtgärder, i synnerhet eco-schemes, utformas på ett sätt som bidrar till hög miljönytta i hela landet. Därför finns det stöd i bedömningen att det införs fler åtgärder som kan klassas som eco-schemes än vad som Jordbruksverket föreslår. Det skapar en större valmöjlighet för lantbruket och bidrar därmed till lokalt lämpliga åtgärder utifrån lantbruksföretagens förutsättningar.

Ta hänsyn till åtgärders regionala miljöeffekter

Förbundet anser att det saknas en bedömning av och ett resonemang kring föreslagna åtgärders regionala effekter och lämplighet. Sverige är ett land med stora skillnader både i förutsättningar för brukande, inriktning av produktion samt varierande behov och möjlighet att vidta åtgärder.

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn

Generalsekreterare

Frederik Treschow

Ordf. Jordbrukskommittén

Sveriges Jordägareförbund (SJF) representerar större privata markegendomarna i Sverige. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande eftersom våra medlemmar ofta bedriver lant-, skogs- och vattenbruk i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden.